

Competenties Praktijkondersteuner Somatiek

Voor de competenties van de Poh-S wordt uitgegaan van de CanMEDS (Canadian Medical Education Directions for Specialists), dat zijn:

1. Medisch Handelen
2. Communicatie
3. Samenwerking
4. Kennis en Wetenschap
5. Maatschappelijk Handelen
6. Organisatie
7. Professionaliteit

Voor de vertaling van deze competenties naar de rol van de praktijkondersteuner als zorgverlener hebben de beroepsverenigingen binnen de huisartsenzorg een beschrijving gegeven. De competenties zijn uitgewerkt in K (kennis), V (vaardigheden) en A (attitude).

Rol 1 Vakinhoudelijk handelen: de POH als zorgverlener

De POH verleent doelgerichte (gedelegeerde) zorg aan chronisch zieken in de huisartsenzorg, met name aan patiënten met (risico op) diabetes mellitus type 2, cardiovasculaire aandoeningen en astma/COPD. Zij doet dat op methodische wijze en met gebruikmaking van beschikbare (NHG-) Standaarden en instrumenten voor de specifieke patiëntengroepen.

De POH versterkt, voor zover mogelijk, het zelfmanagement van mensen in hun context. Zij richt zich daarbij op gezamenlijke besluitvorming met de patiënt en diens naasten en houdt hierbij rekening met de diversiteit in levensomstandigheden en persoonlijke eigenschappen, cultuur en levensbeschouwing. Rol 1: Vakinhoudelijk handelen De POH als zorgverlener
<i>Kennis, vaardigheden, attitude (K,V,A)</i>
(K) Beschikt over kennis van anatomie, fysiologie en pathologie zodanig dat vroegtijdige herkenning van aandoeningen mogelijk is (en de patiënt doorgestuurd kan worden naar de huisarts)
(K) Heeft kennis over veelvoorkomende chronische aandoeningen zoals hart- en vaatziekten, diabetes mellitus type 2 en astma/COPD
(K) Kent actuele richtlijnen, professionele standaarden en relevante zorgprogramma's
(V) Verricht gedelegeerde medisch-inhoudelijke diagnostiek en verricht aanvullend onderzoek (lichamelijk, psychisch en sociaal)
(V) Voert op basis van bekwaamheid medisch-technische handelingen uit
(V) Geeft in voorkomende gevallen psychosociale begeleiding
(V) Evalueert de resultaten van de eigen behandeling en stuurt zo nodig bij
(V) Kiest een interventie uit beschikbare alternatieven, gezien de prognose en de mogelijkheden van de patiënt en diens omgeving en bespreekt deze met hen (gezamenlijke besluitvorming)
(V) Rapporteert probleemgericht in het Elektronisch Patiënten Dossier (EPD), Huisarts Informatie Systeem (HIS) en in het Ketenzorg Informatie Systeem (KIS)
(V) Maakt de eigen zorgverlening inzichtelijk en kan deze verantwoorden
(V) Kiest in samenspraak met de patiënt voor de best passende toedieningsvorm van de door de huisarts voorgeschreven geneesmiddelen
(V) Draagt zorg voor de afstemming en terugkoppeling van de eigen bevindingen en het verloop van de eigen behandeling naar de huisarts
(V) Kan vanuit het perspectief van de ondersteuning van zelfmanagement in eerste instantie gericht zijn op de samenwerking met de patiënt en diens naasten
(K,V) Signaleert en interpreteert (dreigende) problemen of veranderingen in de zorgvraag en rapporteert deze

Competenties Praktijkondersteuner Somatiek

(K,V) Bepaalt de prognose en schat de mogelijkheden van de patiënt in
(K,V) Stelt (zo nodig) in samenspraak met de patiënt een zorgplan op met doelen en interventies
(K,V) Verricht werkzaamheden volgens protocollen of werkafspraken, met dien verstande dat zij (beargumenteerd) kan afwijken indien de toestand van de patiënt dat verlangt of daartoe aanleiding geeft
(V,A) Overlegt binnen en buiten de huisartsenpraktijk zo nodig over de gewenste behandeling

Zorg voor ouderen met complexe problematiek

Binnen de groep patiënten kunnen ouderen onderscheiden worden met complexe problematiek. Deze patiënten zijn vaak ouder dan 75 jaar en hebben meerdere stoornissen die elkaar beïnvloeden.

De POH verleent ondersteuning, advisering en gedelegeerde huisartsenzorg aan oudere patiënten met slijtage van het lichaam en mogelijke gezondheidsproblemen met betrekking tot het ouder worden. (K) Kent de visie op zorg en hulpverlening voor ouderen in de huisartsenpraktijk
(K) Heeft inzicht in zowel, lichamelijke, psychische, sociale en medische aspecten van aandoeningen (bijv. delier, depressie en dementie) en hun co-morbiditeit
(V) Kan patiënt beargumenteerd proactief doorsturen naar PVH of huisarts om in te spelen op potentiële problematiek
(K) Herkent risico's en gevolgen van polyfarmacie en de gevolgen hiervan voor ouderen
(K) Kent de vergoedingssystemen, wet en regelgeving WMO, WGBO, wet BIG en zorgverzekeringen
(V) Houdt rekening met zorgbehoefte, beschikbare zorg, draagkracht/-last en ondersteuningsbehoefte van patiënt en mantelzorg
(V) Kent het gemeentelijk lokaal beleid bij ouderen (WMO, sociale wijkteams, casemanagement dementie) en kan daarbij samenhangende zorg bieden vanuit een integrale kijk op problematiek

Rol 2 Communicatie: de POH als communicator

De POH communiceert op persoonsgerichte en professionele wijze met de patiënt (en eventueel diens informele netwerk), en streeft naar optimale informatie-uitwisseling. Rol 2: Communicatie De POH als communicator
<i>Kennis, vaardigheden, attitude (K,V,A)</i>
(V) Communiceert schriftelijk en mondeling ten behoeve van uiteenlopende situaties
(V) Geeft feedback aan en ontvangt feedback van patiënt (en het patiëntstelsel), teamleden, externe zorgverleners en instanties
(V) Kan omgaan met en onderhandelen over (mogelijke) tegenstrijdige belangen van samenwerkingspartners
(V) Benoemt vragen, problemen en knelpunten in de samenwerking en bespreekt die met de patiënt
(V) Signaleert en benoemt (potentiële) conflicten en handelt daarbij adequaat
(V) Maakt een beargumenteerde keuze uit gesprekstechnieken en -vormen in uiteenlopende situaties
(V) Maakt gebruik van informatie- en communicatietechnologieën van zorg op afstand (e-health) als aanvulling op het persoonlijk contact met de patiënt
(A) Creëert vertrouwen en toont betrokkenheid
(A) Kan actief luisteren naar de patiënt en stelt deze in staat keuzes te maken in de zorg; en benadert de patiënt met respect voor zijn achtergrond, mogelijkheden, wensen en motieven
(A) Past ICT-mogelijkheden (onder andere bij mailverkeer) op integrale en professionele wijze toe

Competenties Praktijkondersteuner Somatiek

Rol 3 Samenwerking: de POH als samenwerkingspartner

De POH gaat een vertrouwensrelatie aan, werkt vanuit het principe van gezamenlijke besluitvorming effectief samen met de patiënt en diens naasten, en ondersteunt hen in het zelfmanagement.

De POH werkt zowel binnen als buiten de eigen organisatie samen met andere beroepsbeoefenaren of instanties, waarbij zij als autonome professional haar bijdrage levert aan de kwaliteit en continuïteit van zorg. Rol 3: Samenwerking
De POH als samenwerkingspartner
<i>Kennis, vaardigheden, attitude (K,V,A)</i>
(V) Bouwt met de patiënt (en het patiëntstelsel), de teamleden, de externe zorgverleners een functionele samenwerkingsrelatie op en onderhoudt deze
(V) Kan omgaan met en onderhandelen over (mogelijke) tegenstrijdige belangen van samenwerkingspartners
(V) Benoemt vragen, problemen en knelpunten in de samenwerking en bespreekt deze met de patiënt (en het patiëntstelsel), externe zorgverleners en instanties
(V) Draagt zorg voor de afstemming en terugkoppeling van de eigen bevindingen en het verloop van de eigen behandeling naar de huisarts (zie ook competentiegebied zorgverlening)
(V) Overlegt binnen de huisarts(en)praktijk(en) zo nodig over de gewenste behandeling
(V) Geeft zo nodig informatie, adviseert en begeleidt andere interne of externe zorgverleners
(V) Zet zich in om een continue betrokkenheid van de noodzakelijke zorgverleners bij het zorgverleningsproces van de patiënt te waarborgen
(V,A) Is proactief in het opbouwen van een functioneel netwerk bij zorg- en welzijnsorganisaties passend bij haar patiëntenpopulatie
(A,V) Kan handelen vanuit de eigen deskundigheid en werkt samen op basis van gelijkwaardigheid met de eigen en andere disciplines binnen en b

Rol 4 De POH als reflectieve professional

De POH reflecteert voortdurend en methodisch op haar eigen handelen in de samenwerking met de patiënt en andere zorgverleners, en betreft hierbij inhoudelijke, procesmatige en moreel-ethische aspecten van haar keuzes en beslissingen.

Het gaat hierbij om het doelgericht hanteren van professionele rollen in de zorgverlening en praktijkvoering; en om het positioneren, profileren en inhoudelijk ontwikkelen van de functie in de huisartsenzorg.
Rol 4 De POH als reflectieve professional
<i>Kennis, vaardigheden, attitude (K,V,A)</i>
(K) Houdt eigen kennis op peil door overleg binnen het samenwerkingsverband, door het bijhouden van vakliteratuur en door het volgen van cursussen en symposia
(K) Beschouwt kritisch eigen gedrag in relatie tot beroepscode en beroepswaarden
(K,A) Heeft inzicht in mogelijkheden en de grenzen van de eigen bekwaamheid, mede in relatie tot relevante wet- en regelgeving
(K,A) Is gericht op de inhoudelijke ontwikkeling van de functie in de huisartsenpraktijk
(V) Heeft een visie op, en profileert zich in, de functie
(V) Werkt zelfstandig volgens een omschreven takenpakket en draagt zorg voor periodieke evaluatie
(V) Draagt professioneel verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van de eigen activiteit
(V) Is in staat om eigen reflecties effectief terug te koppelen naar de patiënt en zijn systeem

Competenties Praktijkondersteuner Somatiek

(A) Kan eigen grenzen aangeven van bevoegdheid en bekwaamheid bij collega's en patiënten
(A) Kan reflecteren op het eigen handelen, de gekozen aanpak en de uitgevoerde aanpak
(A) Houdt rekening met emoties en belangen van de patiënt en reflecteert op moreel-ethisch handelen
(A) Kan een kritische inhoudelijke dialoog en discussie in woord en geschrift voeren

Rol 5 De POH als gezondheidsbevorderaar

De POH bewerkstelligt doelgerichte educatie en voorlichting aan individuele patiënten in de huisartsenzorg, met name aan patiënten met (risico op) diabetes mellitus type 2, hart- en vaatandoeningen en astma/COPD, gericht op kennisvermeerdering, gedragsverandering en het leren omgaan met de (gevolgen van de) aandoening. Zij maakt daarbij gebruik van de beschikbare middelen voor de specifieke patiëntengroepen.

De POH biedt inzicht in de factoren die van invloed zijn op de ervaren gezondheid en de mogelijkheden van eigen regie. Rol 5 De POH als gezondheidsbevorderaar
<i>Kennis, vaardigheden, attitude (K,V,A)</i>
(V) Bepaalt met de patiënt welke factoren samenhangen met het gezondheidsprobleem van de patiënt en/of dit beïnvloeden
(V) Stelt met de patiënt de beoogde gedragsverandering vast
(V) Legt educatie-interventies voor uit beschikbare mogelijkheden, bespreekt ze met de patiënt en adviseert hem of haar hierover
(V) Geeft voorlichting, adviseert, geeft instructie en educatie aan patiënten en zo nodig aan betrokkenen in de leefomgeving over het ziektebeeld, de behandeling, leefregels, psychosociale problematiek, materialen en hulpmiddelen
(V) Begeleidt en coacht patiënten en zo nodig betrokkenen in de leefomgeving ten aanzien van zelfmanagement van de ziekte, het leren omgaan met en hanteren van de consequenties van de aandoening en het hanteren van leefregels
(V) Geeft informatie en adviezen aan relevante interne of externe zorgverleners
(V) Biedt in overleg met de patiënt ondersteuning bij het realiseren van een gezonde leefstijl in relatie tot (potentiële) gezondheidsproblematiek
(A) Analyseert de kwaliteit van de voorlichting en educatie, noemt verbeterpunten en stelt prioriteiten voor verbeteringen

Rol 6 De POH als organisator

De POH organiseert effectief en efficiënt de eigen zorgverlening gegeven de randvoorwaarden en inhoudelijke kaders. Rol 6 De POH als organisator
<i>Kennis, vaardigheden, attitude (K,V,A)</i>
(V) Organiseert een eigen spreekuur of visite, voert deze uit en evalueert deze
(V) Registreert consultaanvragen en vertaalt deze in te nemen activiteiten
(V) Coördineert de zorgverlening en de continuïteit daarvan
(V) Stemt de eigen werkzaamheden en die van andere zorgverleners (intern en extern) zowel inhoudelijk als organisatorisch op elkaar af
(V) Verzorgt de actuele informatie en rapportage in het EPD, HIS en/of KIS en rapporteert zo nodig schriftelijk over het verloop van de behandeling
(V) Vraagt informatie op en rapporteert in het EPD, HIS en/of KIS
(V) Verleent (telefonisch) consulten aan patiënten en intra- en extramurale zorgverleners

Competenties Praktijkondersteuner Somatiek

(V) Registreert de eigen werkzaamheden ten behoeve van de evaluatie van de functie, het signaleren van tendensen in de functie of zorgverlening en effectmetingen
(A) Lost knelpunten en verstoringen in de eigen praktijkvoering zelfstandig op
(A) Onderscheidt de eigen deskundigheid van die van de huisarts, doktersassistent, andere praktijkondersteuners en externe zorgverleners
(A) Overlegt met andere relevante interne en externe professionals in zorg en welzijn en geleidt patiënt zo nodig door

Rol 7 Professionaliteit: de POH als professional en kwaliteitsbevorderaar

De POH verbetert systematisch de kwaliteit en borgt de kwaliteit van de eigen zorgverlening en praktijkvoering in de huisartsenzorg.

De POH levert een bijdrage aan kwaliteitssystemen binnen de organisatie en is betrokken bij het toepasbaar maken en uitvoeren van standaarden, richtlijnen, protocollen en zorgtechnologie, signaleert het ontbreken hiervan en draagt bij aan de ontwikkeling hiervan. Rol 7: Professionaliteit De POH als professional en kwaliteitsbevorderaar
<i>Kennis, vaardigheden, attitude (K,V,A)</i>
(K) Kan praktische protocollen voor de eigen activiteiten uitwerken en implementeren
(V) Levert een bijdrage aan de verdere ontwikkeling van de functie (effectieve en efficiënte werkwijzen, andere patiëntengroepen, etc.)
(V) Levert een bijdrage aan het kwaliteitsbeleid van de huisartsenpraktijk
(V) Verbetert en borgt systematisch de kwaliteit van de eigen zorgverlening en eigen praktijkvoering in de huisartsenzorg
(V,A) Is actief in het borgen van de patiëntveiligheid
(A) Bevordert vanuit het perspectief van de huisartsenzorg de gezondheid van individuele en groepen patiënten
(A) Behartigt de belangen van de patiënt: neemt passende maatregelen bij incidenten in de patiëntenzorg en informeert de patiënt over geldende klachtenregeling
(A) Handelt volgens professionele standaard en beroepscode, binnen de wet- en regelgeving op beroepsuitoefening en context waarin zij werkzaam is